

vilde gaae den praktiske Vej. Dette var Hovedgrunden, hvorfor vi foreslog, at de 4 første Classer skulde tages bort fra Skolerne, og at man skulde søge ad privat Vej eller ved Communernes Hjælp at oprette Mellem-skoler omkring i Landet paa mange flere Steder, end der nu er lærde Skoler, og vi ønskede tillige, at der skulde være en bestemt Adskillelse imellem dem og de lærde Skoler. I den Henseende kunne vi henvise til Norge, hvor der netop er saadanne Mellem-skoler adskilte fra, hvad man der kalder Gymnasier. Delingen mellem disse Skoler og mellem de to Retninger i den sidste Slags lader man jo kun indtræde, fordi man seer, at man ved Siden af den almindelige Dannelse ogsaa skal give Giendommeligheden sin Ret, for derved at udvikle det, som skal være Mandens Styrke senere hen i Livet, det, som skal hjælpe ham til at finde sit rette Kalb og at gribe ind paa den rette Maade. Det er jo netop Følgen af, at vore Skoler hidtil altfor meget have skaaret Alle over een Kam, altfor meget saa at sige have søgt at aflibe de Taffer, hvormed den Enkelte skulde gribe ind i Samfundslivets Hjul, at man har gjort saadanne Erfaringer, at man nu vil have disse Delinger, men saa skal man ogsaa lade dem udvikle sig under selvstændige Bestyrelser med særegne Lærere. Vi behøve vist blot at tænke os, hvad meget let kunde skee, at disse nye Skoler skulde udvikle sig under Mænd, som ganske vare indlevede i de gamle Forhold, som havde modtaget den fuldstændige classisk-philologiske Dannelse og vare komne til at see vort hele Underviisningsvæsen fra dette Synspunkt, for at kunne skjønne, hvormeget de nye Skoler vilde komme til at lide under en saadan Styrelse. Det er naturligt, at vil man have saadanne nye Skoler, da maa man i Spidsen for dem sætte Mænd, som have fattet deres Betydning og have levet sig ind i den Retning, der der skal være den overveiende. I Norge er man ogsaa gaaet denne Vej, der har man ikke de 2 forffjellige Grene ved den samme Skole, kun den ene, men man har tilladt, at de Elever, der vilde udvikle sig i den anden Retning, kunne blive fritagne for Underviisning i de Timer i Skolen, hvori

der blev undervist i den første, imod at de fremlagde Beviis for, at de ad anden Vej havde erhvervet sig de samme Kundskaber, som læres i andre Skoler af denne Retning. Ligeledes har man ogsaa i Norge en Skilsmisse imellem Mellem-skolerne og de saakaldte Gymnasier, dog rigtignot saaledes, at man paa nogle Steder har tilladt en vis Forbindelse imellem dem. Denne Deling imellem Mellem-skolerne og de egentlige lærde Skoler, Gymnasier, eller hvad man nu vil kalde dem, havde vi meent skulde finde Sted ved Fjortenaarsalderen, medens den høitærede Minister har sat den egentlige Deling først ved Sertenaarsalderen. I Norge har man sat Femtenaarsalderen. Derom kunne jo Meningerne være forffjellige, ligesom ogsaa Elevernes Udvikling til den givne Alder kan være forffjellig, men jeg troer dog, at man i vort Land, naar Fjortenaarsalderen er naaet, i Almindelighed vil kunne bedømme, — ligesom ogsaa Eleverne selv i denne Alder ville have en Følelse deraf, hvilken Retning af Sag de særlig ere oplagte til. Men dernæst er der en anden Omstændighed, som gjør, at netop Fjortenaarsalderen maa være af Bigtighed, og det er Forbindelsen med det øvrige borgerlige Liv, det er den Omstændighed, at det er Confirmationaalderen heri Landet, den Alder, hvori i Almindelighed Skolegangen afluttes og det praktiske Liv begynder. Men naar dette er Tilfældet, vil man ogsaa see, hvor meget det kan bidrage til at fjerne en stor Deel Borgere fra den Dannelse, der gives i de høiere Skoler, eller bringe dem til at forlade Skolen paa et Punkt, hvor Underviisningen endnu ikke er afsluttet, saa at de kun faae Stumper og Stykker af den, men ikke den fuldstændige, den, som alene kan have den tilsigtede Virkning. Dette viser sig jo ved vore lærde Skoler, hvor den største Deel af Eleverne ikke fuldende den Dannelse, de ere anlagte for. Efter de Dplysninger, som Ministeriet selv har meddeelt, saavidt jeg huffer i Tiden fra 1848 til 1862 — det er det sidste Tidrum, hvorom der haves Dplysninger fra Regjeringen — er kun en Trediedeel af dem, der traadte ind i Skolerne, naaet til Universitetet, medens de To trediedele have forladt Skolen under-